

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

Таким чином, завершення спортивної кар'єри є критично важливим етапом, що супроводжується емоційними труднощами та невизначеністю. Психологічна допомога в цей період є необхідною для адаптації спортсменів до нових умов і підготовки до наступних життєвих етапів.

Список використаних джерел

1. Арабаджи, Т. Д. (2017) Формування готовності до професійного самовизначення спортсменів після закінчення спортивної кар'єри: дис. ... к.пед.н.: 13.00.04. Харків: НТУ «ХПІ», 364 с.
2. Гринь О.Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навч. посіб. Київ, Олімпійська література; 2015. - 184 с.
3. Корольчук, М.С., Крайнюк, В.М., Косенко, А.Ф. (2002). Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я: монографія. Інкос, Київ
4. Келлер В.С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В.С., Платонов В.М., Українська спортивна Асоціація, 1992. - 269 с.
5. Платонов В.М., Булатова М.М Фізична підготовка спортсмена. К., Олімпійська література, 1995. 320с.
6. Шамич О.М. Фізична культура і спорт як основа здоров'я і благополуччя особистості: навчальний посібник /О.М. Шамич, Л.З. Сердюк, Г.В. Іваннікова/ –К. : Талком, 2023. – 131 с.
7. Шамич О.М. Пілатес як засіб фізичного вдосконалення студентів спеціальної медичної групи / О.М. Шамич, О.А. Озерова/ Навчальний посібник –К. : КНУБА, 2021. – 118 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/c7450050-2063-489a-b090-b01e736fa823>

УДК 796.03

Іваннікова Ганна Василівна,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри фізичного виховання і спорту,

Київського національного університету

будівництва та архітектури;

Єльчев Сергій Сергійович,

здобувач вищої освіти навчальної групи ФВСм-24,

Київського національного університету

будівництва та архітектури

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНА (З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ – ФУТБОЛ)

Футбол є особливо показовим прикладом, де успіх залежить не лише від фізичних та технічних навичок гравців, але й від їхньої здатності до ефективної взаємодії, взаєморозуміння та вміння швидко ухвалювати спільні

рішення. Формування комунікативної компетентності допомагає спортсменам краще зрозуміти роль кожного учасника в команді, сприяє розвитку згуртованості та підвищує ефективність спільної роботи. У сучасному спортивному світі тренери та психологи все більше уваги приділяють розвитку цієї компетенції, оскільки саме вона сприяє поліпшенню взаємодії, зниженню рівня конфліктності та створенню сприятливого психологічного клімату в команді [2]. Таким чином, дослідження психологічних засад комунікативної компетентності спортсменів у футболі є надзвичайно актуальним і відкриває нові можливості для вдосконалення методів тренування, підвищення командної ефективності та розвитку особистісних якостей гравців.

Формування комунікативної компетентності спортсменів, зокрема футболістів, є важливим аспектом для досягнення високих результатів у командній грі. Комунікативна компетентність охоплює здатність спортсменів ефективно спілкуватися, передавати інформацію, правильно інтерпретувати сигнали від партнерів і приймати спільні рішення. Вона включає такі компоненти, як вербальні й невербальні навички, емоційний інтелект, вміння управляти емоціями та здатність підтримувати конструктивну атмосферу в команді [1].

Основу комунікативної компетентності складають психологічні засади, які визначають, наскільки швидко й успішно особистість зможе адаптуватися до командного середовища. Для футболістів ці засади включають здатність до активного слухання, розвитку емпатії, адаптивності та підтримки взаєморозуміння з партнерами [4]. Психологічна підготовка в цьому напрямі допомагає знизити рівень внутрішньої напруги в команді, попередити конфлікти та сприяти згуртованості. У футболі це має особливе значення, адже гра вимагає швидких рішень і спонтанної взаємодії між гравцями, що можливо лише за умови якісної комунікації.

Розвиток комунікативної компетентності може бути досягнутий через спеціальні тренінги та вправи, які формують у спортсменів необхідні навички взаємодії. Сюди належать тренінги на розвиток вербальних і невербальних комунікаційних навичок, вправи на розуміння психологічних аспектів спілкування, а також навчання ефективному управлінню емоціями. Тренери та спортивні психологи також можуть застосовувати методи групової роботи, щоб стимулювати відкриту комунікацію та покращувати взаємодію в команді [3].

Результатом такої підготовки є формування у спортсменів здатності діяти узгоджено, зрозуміти один одного без слів і максимально ефективно

виконувати командні завдання. В умовах високої конкуренції у сучасному футболі комунікативна компетентність є критичною складовою, що впливає на успішність не лише окремих гравців, але і всієї команди загалом.

Отже, розвинені навички комунікації є важливою умовою успішності командної гри. Здатність спортсменів чітко передавати інформацію, розуміти партнерів та швидко а розвинені навички комунікації є важливою умовою успішності командної гри. Здатність спортсменів чітко передавати інформацію, розуміти партнерів та швидко адаптуватися до змінних умов гри значно підвищує ефективність колективної роботи. Формування цієї компетентності сприяє згуртованості команди, знижує рівень конфліктності та створює сприятливий психологічний клімат, що в цілому покращує результати на полі. Розвиток комунікативної компетентності в командних видах спорту, як-от футбол, має бути невід'ємною частиною підготовки, оскільки він сприяє комплексному розвитку гравців та колективу в цілому, адаптуватися до змінних умов гри значно підвищує ефективність колективної роботи [4]. Формування цієї компетентності сприяє згуртованості команди, знижує рівень конфліктності та створює сприятливий психологічний клімат, що в цілому покращує результати на полі.

Список використаних джерел

1. Гринь О. Р., Воронова В. І. Система психологічного забезпечення підготовки спортсменів як проблема сучасної психології спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. №3. 2015, С. 29-34
2. Кобзар Т. Л. Комунікативна компетентність: психологічний підхід до проблеми // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 1998. – № 1. – С. 46.
3. Кокун О.М. Чинники професійного самоздійснення особистості (статеві особливості) /О.М. Кокун //Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Том 7: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2016. – Вип. 16.– С.74 – 82.
4. Лахтадир О.В. Комунікативна компетентність майбутнього фахівця з фізичної культури і спорту /О.В. Лахтадир // Психолінгвістика в сучасному світі – 2016: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (20 – 21 жовтня 2016 р.). – Переяслав-Хмельницький: ФОП Ямбровська Я.М., 2016. – С. 73 – 75
5. Шамич О.М. Фізична культура і спорт як основа здоров'я і благополуччя особистості: навчальний посібник /О.М. Шамич, Л.З. Сердюк, Г.В. Іваннікова/ –К. : Талком, 2023. – 131 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/0556ed25-7d1e-40cd-bfd3-0b908aefa24d>

<i>Іваннікова Ганна Василівна, Єльчев Сергій Сергійович</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНА (З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ – ФУТБОЛ).....	152
<i>Іваннікова Ганна Василівна, Кривенко Євгенія Анатоліївна</i> ВПЛИВ ОБРАЗУ ТІЛА НА МОТИВАЦІЮ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ.....	155
<i>Іваннікова Ганна Василівна, Марченко Роман Васильович</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСУ У СПОРТИВНИХ ТРЕНЕРІВ.....	157
<i>Іваннікова Ганна Василівна, Родін Дмитро Євгенович</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В ПРОФІЛАКТИЦІ СПОРТИВНИХ ТРАВМ.....	159
<i>Іваннікова Ганна Василівна, Руденко Андрій Іванович</i> ЗВ'ЯЗОК САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНА ІЗ УЗГОДЖЕННЯМ ЙОГО ЖИТТЄВИХ ЦІЛЕЙ.....	163
<i>Ігнатенко Олександр Володимирович, Ігнатенко Ганна Володимирівна</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ.....	165
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Аницупова Дар'я Сергіївна</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ.....	167
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Іванов Георгій Артемович</i> УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТНИМИ СИТУАЦІЯМИ В БІЗНЕСІ.....	170
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Кот Ірина Миколаївна</i> ФАКТОРИ, ЯКІ ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ УСПІХУ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ, ТА ЇХ НЕЙТРАЛІЗАЦІЯ.....	173
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Куцин Евеліна Іванівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОТИДІЇ ОБМАНУ В БІЗНЕСІ.....	175
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Мотій Анастасія Сергіївна</i> ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА ЛЮДСЬКИЙ ЧИННИК У БІЗНЕСІ.....	177

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net